

Smernice za prijavu

Civic Emergency Fund

Sadržaj

1. O fondu.....2
2. Šta fond nudi.....3
3. Oblasti podrške i kriterijumi fonda..... 3
4. Način prijavljivanja.....6
5. Evaluacija prijava.....8
6. Aneks I – Osnovne vrednosti.....10
7. Aneks II – Izjava o politički eksponiranim licima.....12

1. O FONDU

Fond za urgentnu podršku je regionalni program osnovan radi hitne podrške akterima civilnog društva koji se suočavaju sa iznenadnim ili eskalirajućim pritiscima koji ugrožavaju njihovu bezbednost, njihov rad ili njihovu sposobnost da deluju u javnom interesu. Fond podrazumeva brzi i zaštitno orijentisan mehanizam dodele grantova, osmišljen da odgovori na neposredne rizike, a ne da podržava dugoročne programske aktivnosti.

U Albaniji, Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj, Kosovu, Crnoj Gori, Severnoj Makedoniji i Srbiji, organizacije civilnog društva, neformalne inicijative, nezavisni neprofitni mediji i aktivisti sve su češće izloženi pravnom uznemiravanju, zastrašivanju, digitalnim napadima, kampanjama blaćenja i drugim oblicima pritisaka čiji je cilj ućutkivanje kritičkih glasova. Ove situacije se često razvijaju veoma brzo, ostavljajući malo vremena za oslanjanje na standardne procedure finansiranja ili institucionalnu podršku. Kada se pretnja pojavi, mogućnost hitnog reagovanja može biti presudna.

Fond postoji upravo da bi odgovorio na takve situacije. On pruža brzu, fleksibilnu i ciljanu podršku kako bi se ublažili novonastali rizici, stabilizovale situacije trenutnog pritiska i zaštitila mogućnost aktera civilnog društva da nastave svoj rad na bezbedan i odgovoran način. Podrška može obuhvatiti kombinaciju manje, ciljane finansijske pomoći i stručne podrške, kao što su pravna pomoć, mere za zaštitu digitalne ili fizičke bezbednosti, privremena relokacija ili psihosocijalna podrška, u zavisnosti od prirode i hitnosti situacije.

Fond nije namenjen pružanju dugoročnog finansiranja i ne odgovara na strukturne izazove finansijske održivosti. Njegova svrha je da popuni trenutni jaz između trenutka kada se urgentna situacija pojavi i trenutka kada dugoročnija podrška postane dostupna.

Fond za urgentnu podršku zajednički sprovode Trag fondacija i Kosovska fondacija za civilno društvo (KCSF), a podržan je kroz objedinjeni fond filantropskih fondacija posvećenih zaštiti prostora za delovanje civilnog društva u regionu.

Svaka partnerska organizacija sprovodi Fond u određenim zemljama kako bi na najbolji način odgovorila na lokalni kontekst i obezbedila brzo reagovanje:

Vodeća organizacija	Zemlje obuhvaćene programom

Trag fondacija	Srbija, Bosna i Hercegovina, Crna Gora, Hrvatska
KCSF	Kosovo, Albanija, Severna Makedonija

2. ŠTA FOND NUDI

- a. Brzo donošenje odluka o podršci i isplatu sredstava: u roku od 72 sata do 7 dana
- b. Fleksibilnu podršku: bez unapred definisanog maksimalnog iznosa budžeta ili dužine trajanja podrške
- c. Kombinovanu pomoć: mogućnost malih hitnih grantova uz stručnu podršku (pravna pomoć, digitalna bezbednost, relokacija, psihosocijalna podrška).

3. OBLASTI PODRŠKE I KRITERIJUMI FONDA

3.1 Definicija hitne situacije

Fond pod hitnom situacijom smatra urgentnu okolnost koja stvara neposredan ili kumulativni rizik po bezbednost, sigurnost ili funkcionisanje aktera civilnog društva u Albaniji, Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj, Kosovu, Crnoj Gori, Severnoj Makedoniji i Srbiji. Kumulativni rizik odnosi se na situacije u kojima pritisak brzo eskalira i može dovesti do ozbiljne štete ukoliko se blagovremeno ne reaguje.

Ovo može uključivati:

- a. Ciljane pretnje i uznemiravanje
- b. Pravne ili administrativne napade (npr. SLAPP tužbe, kaznene revizije)
- c. Iznenadne istrage ili institucionalne pritiske
- d. Digitalne ili fizičke pretnje po bezbednost
- e. Pretresanje prostorija, hapšenja, zadržavanje
- f. Zaplenu opreme
- g. Kampanje blaćenja i širenje dezinformacija
- h. Ograničenja prava na udruživanje, okupljanje ili slobodu izražavanja

Situacije poput postepenog smanjenja ili povlačenja donatorskih sredstava, rutinskih operativnih ili finansijskih poteškoća, dugoročnih izazova za održivost, fluktuacije zaposlenih, potreba za strateškim planiranjem ili kašnjenja u odobravanju projekata se **ne smatraju hitnim situacijama**. Takođe, unutrašnji organizacioni sporovi, problemi upravljanja, planirane relokacije ili očekivani institucionalni zahtevi koji ne uključuju akutan rizik ne spadaju u obuhvat Fonda.

3.2 KO MOŽE DA SE PRIJAVI?

Fond je otvoren za različite aktere civilnog društva koji deluju u zemljama obuhvaćenim programom. Akteri civilnog društva su podeljeni u tri kategorije:

A. Registrovane organizacije civilnog društva

Organizacije civilnog društva koje su pravno registrovane u jednoj od prihvatljivih zemalja mogu podneti prijavu.

Ovo uključuje, ali se ne ograničava na:

- a. Organizacije koje se bave razvojem demokratijom i odgovornosti javne vlasti
- b. Organizacije za zaštitu ljudska prava, feminističke, manjinske, ekološke i druge organizacije marginalizovanih grupa
- c. Nezavisne, neprofitne medije, medije civilnog društva

B. Neformalne grupe i pokreti

Neformalne, neregistrovane grupe ili pokreti koji deluju u okviru geografskog obuhvata Fonda imaju pravo na podršku. Fond prepoznaje da mnoge građanske inicijative i oblici aktivizma funkcionišu neformalno, naročito u kontekstima pojačanog pritiska ili rizika.

Kao opšti i poželjni pristup, podrška neformalnim grupama se pruža putem aranžmana fiskalnog sponzorstva sa registrovanom organizacijom civilnog društva. U takvim slučajevima, fiskalni agent deluje kao formalni podnosilac prijave i nosilac granta, upravljajući sredstvima u skladu sa finansijskim i pravnim standardima Fonda, dok neformalna grupa sprovodi odobrene aktivnosti. Fiskalno sponzorstvo se podstiče jer omogućava bržu realizaciju aktivnosti, jasniju odgovornost i bolju organizacionu podršku grupi tokom i nakon vanredne situacije.

Podnosioci prijava se ohrabruju da, u situaciji kada je to moguće, sami identifikuju odgovarajućeg fiskalnog agenta, poput pouzdane organizacije civilnog društva sa kojom već sarađuju ili sa kojom se osećaju sigurno u radu. Međutim, posedovanje fiskalnog agenta nije uslov za podnošenje prijave. Neformalne grupe koje još uvek nemaju fiskalnog agenta se takođe ohrabruju da podnesu prijavu. Ukoliko se prijava proceni kao relevantna i hitna, Fond može pružiti podršku podnosiocima u identifikovanju odgovarajućeg fiskalnog sponzora ili u razmatranju drugih prikladnih aranžmana.

U izuzetnim slučajevima, kada fiskalno sponzorstvo ne može biti uspostavljeno blagovremeno, bezbedno ili na odgovarajući način zbog prirode ili hitnosti situacije, Fond može obezbediti podršku

putem direktnih plaćanja odobrenim dobavljačima ili pružaoциma usluga, uz koordinaciju Fonda, kako bi se hitni rizici otklonili bez odlaganja. Kada se koristi fiskalno sponzorstvo, zaključuje se Ugovor o fiskalnom sponzorstvu između neformalne grupe i fiskalnog sponzora, kojim se definišu uloge, odgovornosti i mehanizmi odgovornosti. Fond obezbeđuje model Ugovora o fiskalnom sponzorstvu kako bi se podnosiocima prijava i sponzorima omogućilo brzo i dosledno uspostavljanje ovog aranžmana.

C. Pojedinci / aktivisti

Pojedinci i aktivisti koji deluju u okviru geografskog obuhvata Fonda imaju pravo na podršku. Kao opšti pristup, podrška pojedincima i aktivistima se pruža putem direktnih plaćanja odobrenim dobavljačima ili pružaoциma usluga; gotovinska plaćanja ili direktni transferi sredstava pojedinačnim podnosiocima prijava odnosno korisnicima granta nisu dozvoljeni. Ovo može obuhvatiti, na primer, plaćanja za pravnu pomoć, podršku u oblasti digitalne ili fizičke bezbednosti, privremenu relokaciju ili psihosocijalnu podršku. Ovakav pristup omogućava Fondu da reaguje brzo, uz istovremeno smanjenje administrativnih i bezbednosnih rizika za pojedince.

Pojedinci i aktivisti ne moraju imati unapred obezbeđene pružaoce usluga niti uspostavljene aranžmane u trenutku podnošenja prijave. Ukoliko se prijava proceni kao relevantna i hitna, Fond može pružiti podršku podnosiocima prijava u identifikovanju odgovarajućih pružalaca usluga i u koordinaciji neophodne pomoći.

U pojedinim slučajevima, kada je to primereno, bezbedno i u skladu sa prirodom tražene podrške, podrška pojedincima ili aktivistima može se realizovati putem aranžmana fiskalnog sponzorstva sa registrovanom organizacijom civilnog društva koja deluje kao formalni nosilac granta. Fiskalno sponzorstvo nije uslov za podnošenje prijave i razmatra se od slučaja do slučaja, u zavisnosti od konteksta, rizika i vrste intervencije.

Kada se koristi fiskalno sponzorstvo, zaključuje se Ugovor o fiskalnom sponzorstvu između pojedinca ili aktiviste i fiskalnog sponzora, kojim se definišu uloge, odgovornosti i mehanizmi odgovornosti. Fond obezbeđuje model Ugovora o fiskalnom sponzorstvu kako bi se omogućilo blagovremeno i dosledno uspostavljanje ovakvih aranžmana.

3.3 VRSTE PODRŠKE

Ne postoji unapred definisan iznos granta niti trajanje podrške. Odbor za evaluaciju procenjuje da li su predloženi iznos i trajanje proporcionalni situaciji i stepenu hitnosti. Veličina i trajanje svake

intervencije određuju se na osnovu hitnosti, rizika i konteksta opisanog u prijavi, uz obezbeđivanje da podrška ostane ciljana, proporcionalna i isključivo vezana za konkretnu hitnu situaciju.

3.4 PRIHVATLJIVI TROŠKOVI

Prihvatljivi su svi hitni, neophodni i ciljani troškovi koji direktno doprinose ublažavanju rizika ili obezbeđivanju kontinuiteta rada, uključujući:

- a. Pravne usluge
- b. Mere bezbednosti
- c. Putne troškove / relokaciju
- d. Privremene operativne troškove vezane za hitnu situaciju
- e. Mere za bezbednu komunikaciju
- f. Hitne mere digitalne zaštite
- g. Direktna plaćanja pružaocima usluga

Neprihvatljivi troškovi:

- a. Neopravdani ili prekomerni troškovi
- b. Nehitna oprema ili dugoročni projektni troškovi
- c. Troškovi koji koriste komercijalnim ili političkim interesima
- d. Sredstva namenjena pokrivanju opštih organizacionih manjkova ili dugoročnog osnovnog finansiranja
- e. Troškovi koji nisu direktno povezani sa konkretnom hitnom situacijom ili dogovorenim intervencijom
- f. Troškovi koji su značajno iznad tržišnih cena bez adekvatnog obrazloženja

3.5 OGRANIČENJA

Fond NE podržava:

- a. Političke stranke ili aktere koji promovišu partijske interese
- b. Lobističke kampanje ili zakonodavne inicijative radi partijskog dobitka
- c. Profitne organizacije
- d. Aktere čije su aktivnosti ili javni stavovi suprotni ciljevima i vrednostima Fonda, uključujući one koji podrivaju ljudska prava, demokratske principe ili jednakost
- e. Subjekte uključene u nezakonite aktivnosti, terorizam ili pranje novca
- f. Grupe koje predstavljaju značajan reputacioni rizik
- g. Predloge koji ne spadaju u obuhvat hitne situacije definisane programom
- h. Subjekte koji ne mogu dokazati da deluju u neprofitnom sektoru

4. NAČIN PRIJAVLJIVANJA

Prijave se podnose isključivo putem zajedničkog onlajn obrasca dostupnog na internet stranici Fonda. Obrazac je jednostavan i prilagođen korisnicima i ne zahteva kreiranje naloga niti posebnu registraciju. Prikupljaju se samo osnovne informacije potrebne za procenu hitne situacije i planiranje adekvatnog odgovora.

Obrazac je dostupan na albanskom, bosanskom, hrvatskom, crnogorskom, srpskom, engleskom i makedonskom jeziku. Prijava se može popuniti i podneti na bilo kom od navedenih jezika.

Nakon što podnosilac izabere zemlju u kojoj deluje, prijava se automatski prosleđuje relevantnoj organizaciji za sprovođenje (Trag fondaciji ili KCSF-u) radi procene. Time se obezbeđuje da svaku prijavu razmatra tim sa kontekstualnim poznavanjem konkretne zemlje, uz istovremeno zadržavanje jedinstvene, objedinjene ulazne tačke za sve podnosiocima prijava.

4.1 Obavezne informacije u prijavi

Podnosioci prijave treba da:

- Dostave osnovne informacije o organizaciji, neformalnoj grupi ili pojedincu (uključujući pravni status, ukoliko je primenljivo) i kratak opis svog rada/aktivizma
- Opišu problem ili pretnju sa kojom se suočavaju, uključujući kontekst i odgovorne aktere (ako su poznati)
- Objasne hitnost i potencijalne posledice u narednim danima ili nedeljama ukoliko podrška izostane
- Navedu 3–5 ključnih aktivnosti koje planiraju da sprovedu i očekivane rezultate
- Prilože jednostavan pregled budžeta sa glavnim stavkama i ukupnim traženim iznosom
- Naznače da li su zatražili ili dobili sličnu podršku iz drugih izvora

Za dodatna pitanja moguće je obratiti se putem mejla na: **info@civcemergencyfund.com**.

Dodatno, Sva pitanja i odgovori u vezi sa prijavom biće objavljeni u odeljku Pitanja i odgovori (Q&A) na sajtu Fonda. Preporučuje se da podnosioci prijava redovno proveravaju ovaj odeljak koji je dostupan na sajtu.

Kao deo podnošenja prijave, od svakog podnosioca biće zatraženo da potvrdi sledeće:

- Informacije date u prijavi su tačne i istinite prema njihovom najboljem znanju;
- Nisu politički eksponirana osoba (PEP) ili, gde je primenljivo, da nijedna PEP ne zauzima vodeću poziciju u njihovoj organizaciji;
- Prihvataju i obavezuju se da će poštovati osnovne vrednosti Fonda, uključujući poštovanje ljudskih prava, zabranu diskriminacije i demokratske principe.

5. EVALUACIJA PRIJAVA

5.1 Ključni kriterijumi evaluacije

Prijave se evaluiraju vodeći se principima kontekstualnosti i proporcionalnosti, vođeni skupom osnovnih kriterijuma i vrednosti Fonda. Članovi Odbora za evaluaciju pristiglih prijava razmatraju sledeće aspekte opisane u donjem delu teksta.

Uopšteno, Fond razmatra da li zahtev u skladu sa njegovom svrhom i vrednostima i da li se odnosi na situaciju u kojoj je potrebna hitna podrška usmerena na zaštitu.

Takođe se uzimaju u obzir neposrednost i ozbiljnost rizika, kao i da li je predložena podrška odgovarajuća situaciji i može pomoći u ublažavanju štete ili stabilizaciji situacije na kratak rok.

Pažnja se posvećuje i ukupnoj kredibilnosti i koherentnosti prijave, uzimajući u obzir kontekst u kojem se situacija odvija i informacije koje je razumno moguće pružiti u vanrednim okolnostima.

Gde je primenljivo, Fond takođe razmatra da li se predložene aktivnosti mogu sprovesti bezbedno i odgovorno, i da li su obim i troškovi zahteva proporcionalni opisu vanredne situacije.

5.2 POSTUPAK EVALUACIJE

Prijave se evaluiraju u skladu sa kriterijumima opisanim u Sekcije 5.1, koristeći kontekstualan i proporcionalan pristup koji odražava vanrednu prirodu Fonda. Evaluacija je osmišljena tako da podrži pravovremeno i odgovorno donošenje odluka, uz osiguravanje da se prijave razmatraju pravedno i dosledno. Svaki implementacioni partner ocenjuje prijave koje se odnose na zemlju ili zemlje u njegovoj nadležnosti.

Kao deo evaluacije, prijave se analiziraju kako bi se potvrdilo da spadaju u okvir delovanja Fonda i da se odnose na situaciju koja ispunjava definiciju vanredne situacije. Prijave koje očigledno ne spadaju u mandat Fonda ili se ne odnose na vanrednu situaciju, ne prosleđuju se za dalje razmatranje.

Prijave koje prolaze dalje, evaluiraju se kako bi se utvrdilo da li i na koji način Fond može pružiti odgovarajuću i pravovremenu podršku u odgovoru na opisanu situaciju. Kada je potrebno bolje razumeti kontekst, hitnost ili predloženi odgovor, Fond može tokom procesa pregleda zatražiti dodatne informacije ili pojašnjenja od podnosioca, uzimajući u obzir vremenski osetljivu prirodu vanrednih situacija.

Paralelno, mogu se sprovesti ciljane provere kako bi se osiguralo da podrška može biti pružena odgovorno i u skladu sa principima Fonda. Ove provere se prilagođavaju vrsti i obimu tražene podrške i mogu uključivati osnovnu verifikaciju podobnosti, pravnog statusa ili aranžmana fiskalnog sponzorstva, kao i druge standardne aspekte integriteta, bez odlaganja hitne pomoći.

Podnosioci prijava se putem e-maila obaveštavaju o ishodu svoje prijave u pisanom obliku kada je odluka doneta.

6. IZVEŠTAVANJE

Proces izveštavanja u okviru Fonda osmišljen je tako da bude jednostavan, proporcionalan i primeren vanrednim situacijama.

Podržane organizacije, neformalne grupe ili pojedinci biće u obavezi da dostave kratak narativni pregled načina na koji je podrška korišćena i koji su neposredni rezultati ostvareni, kao i osnovni finansijski pregled povezanih troškova.

Obim i nivo izveštavanja zavisice od vrste i obima pružene podrške, sa ciljem da se administrativno opterećenje svede na minimum, uz istovremeno obezbeđivanje odgovornosti i odgovornog korišćenja sredstava.

ANEKS I

OSNOVNE VREDNOSTI FONDA

Ovaj dokument prikazuje osnovne vrednosti koje su temelj rada svih inicijativa civilnog društva podržanih od strane **Civic Emergency Fund**. On postavlja opšte smernice za odgovornost prema zainteresovanim stranama i javnosti za organizacije civilnog društva i aktiviste u svim inicijativama koje Fond podržava.

Od svih koji su uključeni u rad inicijativa civilnog društva podržanih od strane **Civic Emergency Fund** se očekuje da se obavežu na navedene osnovne vrednosti i da u svim fazama svojih aktivnosti postupaju u skladu sa njima. Fond se takođe obavezuje da ove vrednosti uključi u sve svoje ugovorne i neugovorne odnose sa korisnicima sredstava i da osigura njihovo stalno poštovanje.

Transparentnost i odgovornost

Otvoreno, iskreno i jasno postupanje u vezi sa strukturama, misijom, politikama, izvorima finansiranja, aktivnostima, namerama i rezultatima u odnosu na **Civic Emergency Fund**, ciljnim grupama i korisnicima, kao i javnosti i preuzimanje odgovornosti za svoje postupke i za očekivane i neočekivane posledice.

Integritet i poverenje

Održavanje najviših standarda programskog i finansijskog integriteta, izbegavanje lažnog predstavljanja, obmane, zloupotrebe sredstava i/ili sukoba interesa, preduzimanje svih potrebnih i mogućih mera kako bi se osiguralo da ne postoje veze sa osobama ili organizacijama poznatim po neetičkim ili nezakonitim praksama, kao i poštovanje poverljivosti i prava na privatnost, posebno prilikom rukovanja osetljivim ili privatnim informacijama ljudi i zajednica.

Posvećenost ljudskim pravima, nediskriminaciji i socijalnoj pravdi

Poštovanje jednakih prava i dostojanstva svih ljudi, vrednovanje, poštovanje i podsticanje različitosti, nediskriminacije i jednakog tretmana za sve, promocija ljudskih prava, različitosti, rodne ravnopravnosti, nepristrasnosti i nediskriminacije, kako interno tako i eksterno, uz uzdržavanje od bilo kakvih aktivnosti, javnih izjava i/ili postupaka koji podrivaju ove vrednosti, kao. Težnja ka pronalaženju ekološki svesnih i održivih rešenja uz razmatranje potencijalnog uticaja svih svojih aktivnosti na životnu sredinu, kao odgovornosti za zaštitu okoline za sadašnje i buduće generacije.

Demokratija i vladavina prava

Održavanje temeljnih vrednosti demokratije, uključujući jednakost, poštovanje osnovnih sloboda, demokratsko upravljanje, slobodu medija i pluralizam, i aktivno građansko učešće, postupajući u skladu sa važećim zakonodavstvom odgovarajućih zemalja.

Građansko učešće i angažovanje zajednice

Podsticanje okruženja koje ohrabruje aktivno učešće svakog pojedinca, bez obzira na poreklo, u oblikovanju pravičnog društva u zemljama u kojima žive, uključivanje zajednica kojim se obraćaju u planiranje i sprovođenje programa, kao i poštovanje različitih oblika aktivizma i stavova o pitanjima od javnog interesa i stvaranje okruženja u kojem se ideje mogu slobodno razmenjivati.

Upravljanje resursima i princip neprofitnosti

Upravljanje i maksimiziranje uticaja poverenih finansijskih i nefinansijskih resursa, osiguravanje proporcionalnih standarda finansijskih procedura i internih kontrola, u skladu sa neprofitnom misijom i vrednostima civilnog društva.

Svi podnosioci prijava su obavezni da tokom procesa prijave u onlajn sistemu izjave da li se pridržavaju ovih osnovnih vrednosti.

ANEKS II

IZJAVA O POLITIČKI EKSPONIRANIM LICIMA (PEP)

Politički eksponirane osobe (PEP) su sva domaća ili strano fizička lica kojima su poverena ili su prethodno poverene istaknute javne funkcija, kao što su:

- predsednik, premijer, ministar, zamenik ministra, politički savetnik, šef kabineta;
- poslanici;
- članovi vodećih/tela za upravljanje političkih partija, na centralnom ili lokalnom nivou;
- članovi Ustavnog suda i Vrhovnog suda;
- ambasadori, privremeni oficiri za vezu ili visoko rangirani vojni zvaničnici;
- gradonačelnici, zamenici gradonačelnika, direktori opštinskih službi, politički savetnici gradonačelnika i zamenika, šefovi kabineta gradonačelnika i zamenika;
- članovi lista političkih partija na lokalnim ili nacionalnim izborima;
- članovi opštinskih veća/skupština.

Osobe na nekoj od navedenih pozicija smatraju se PEP-ovima ako trenutno obavljaju tu funkciju ili su je obavljale u periodu od četiri (4) godine pre podnošenja zahteva za finansiranje **Civic Emergency Fund**.

(Odnosi se na NVO) Da bi bile podobne za ovaj fond, takve osobe ne smeju biti na vodećim pozicijama u organizaciji civilnog društva koja podnosi prijavu, kao što su:

- predsednik Skupštine članova;
- predsednik ili član Upravnog odbora;
- izvršni direktor;
- menadžer (programski ili finansijski) ili bilo koja slična pozicija na višem nivou.

(Odnosi se na pojedince/inicijative) Da bi bili podobni za sredstva **Civic Emergency Fund**, takve osobe ili glavni članovi inicijative ne smeju spadati u neku od gore navedenih kategorija.